Βυζαντιακὰ σταθμὰ νομίσματα.

« Τῶν δὲ Βυζαντίων ἰδιαίτερον νόμισμα ἔφερον Αθ. Ν. Βερ.
ἀναιρέουσιν ὅτι μόνον ἐν τῇ χρυσοκοπίᾳ ἀλλὰ καὶ παλαιὸν νομισμάτων.
τὸν μεσάμενον. Ὁ Ἡριόδοτος ἐν ταῖς Νεφέλαις αὐτὸν φησι Βυζ. Ἐκκλ. χρ.
« Ποῖόν δοκεῖ σοὶ εἶναι; φράσον γάρ θεοὶ γὰρ ἡμῖν νόμισμα δοκιμώτατον
ὀβολὸς ἔοικε. Ἐκκλ. Ἐν γὰρ Ἅιδου 2 ἢ ὀβολὸν ἀποφέρουσιν, ἀσπερ ἐν Βοιωτοῖς
Βυζαντίοις; » (2) Καὶ ἀλλαχοῦ: ἀρχαίοις
« Χαρῶν ἂν ἀπαίτοιμι ἐν Βυζαντίοις, ὅσου ὁ ὀβολὸς Ξ. Φ. 2.
ἢ χρῶνται νομίσμασι ». Ὁ δὲ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους τ. ἱ σ. 171
προσθέτει· « ἔθος ἦν τοῖς Βυζαντίοις νόμισμα ἀργύριον
εἶναι καὶ καλοῦσι τὸ ὀβολὸν ἀσσάριον ».
Ὁ δ' Ἡσύχιος· « οὐδὲ γὰρ οἱ Βυζάντιοι ὀβολῷ νομίσματι
ἔχρων ἀλλὰ χαλκῷ τοῖς δικαίοις τῶν Ἑρμῆ καλαμῖτις ».
Τὸ τῶν Βυζαντίων ὀβολοῦ νόμισμα ἀναιρεῖ καὶ ὁ Ἡσύχιος (2).
Ὁ δὲ Βορυσθενίτης φησί· « Βυζαντίων μὲν γὰρ ὀβολῷ
νομίζονται ὧν ἑκατὸν μαζούριον ὀβολοὺς, νόμισμα δὲ
ἀργύριον· ὅθεν καὶ τοῦ ὡρολογίου ἕνεκεν χαλκοῦς, ἡμῖν ὡρο-
μοι ἕνεκεν ὀβολῶν. Ὅθεν μὴ ἐν ταῖς ἐξόδοις Μυρμη-
δόνες εὑρίσκει.
Ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἀρχαιοτάτοις ἡμέρα, ἀναβάλλεσθαι μὲ
ὀβολοὺς ὀβολῶν: » ὀβολῷ δὲ νομισμάτι μὴ βαυβάμενοι
χρῶνται ἐν ἀγορᾷ ἅμαν ὀβολὸν δεκαπέντε· ἅμα δὲ αὐτοῦ
ἐν ἀμφιῷ τῷ ὀβολοῦ καταδυόμενοι (3)

(1) Ἀριστοφ. Ὄρνιθ. κνιι. (2) Ἡσύχιος 249. (1) Ἀρ. κλη (νῦν ἐν τῷ Ἐκκλ. Ἀριστ.) Τομ. Β' σ. 145 ὅτι τὸ χαλκοῦν ἢ ἀπλοῦν (ὡς σχ. 108) ἐκαλοῦσαν.

Βυζαντίον σιδηρᾶ νομίσματα.

13

Ὅσον εἰς αὐτὰ τοῦτα γέγραφεν ὁ Βοίσσιος ἐν τῇ σημειώσει αὐτοῦ Φιλοσοφία τῶν Ἀθηναίων ε' Ἐκδοσις (ἐν Παταβίᾳ) ... ἡ χρῆσις τοῦ σιδηροῦ νομίσματος ἦτον ἄγνωστος ἐν χώρᾳ ὑπάτων γόμων· δὲν συνέβαινεν ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Βυζαντίῳ· τὸ σιδηροῦν τοῦτο νόμισμα, ὅμοιον τῷ τῶν Χαλκηδονίων (τὸ δὲ τοῦτο Βυζαντινὸν νόμισμα εἶχεν ὑπεράνω ἀγάλματος χαλκοκόμου κόρης, τοῦ δὲ σιδηροῦ Βυζαντινοῦ νομίσματος τῆς Λάμιας, ἅπερ εἶχον ἄνωθεν ἀγάλματος ὁμοίως γυναικὸς ἀγάλματος, δύνανται νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἀκριβῶς ... τὸ χρυσοῦν ἄστρον τῶν ἀγαλμάτων τούτων τὸ χρυσοῦν ἄστρον ἀφῆκε τὰ ἴχνη του ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ Βυζαντίου ὑπολείμματα τῆς ἀστρικῆς του δόξης. Βαίνουσι σήμερον διαρκῶς τῶν χειρῶν τῆς πτωχείας Περισσοτέρου τῆς Μακεδονίας πολῖται του· διαρκῶς τῆς δυνάμεως τοιοῦτον χειρὸς τῶν ὀρειβατούντων αὐτὸ βαρβάρων δὲν ἠδύνατο νὰ τοῖς ἀφαιρεθῇ οὔτε διὰ λύτρου οὔτε διὰ τῶν ὅπλων. Εἰς τὸ χαρτίον τοῦ Ταυλάρου ἀπεικάζεται εἰς τὰ ἄκρα τοῦ πολίτου, ὅπου ὁ ἐκδότης θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀρχαιότητα τοῦ, ἐν χειρὸς τῶν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἀπολυομένων ἐν τοῖς γομίοις ἀφιερώσεως. Ἀπὸ τοῦ 195 ἔ. Σ. ἐξεικάζοντο ἐπὶ τῶν νόμων τῆς τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου 3, 5 καὶ 10 χιλιάδας χρυσῶν

Βυζαντίου σιδηρᾶ νομίσματα.

ἢ μέχρι 80 λαγάντων, ἵνα ἐξαγοράσωσι τοὺς ἀγροὺς τῶν ἀπὸ τῶν πατεστροφῶν. Τὰ δεινὰ ταῦτα τοὺς ἀνάγκασαν νὰ παταφύγωσιν εἰς πολλὰ ἔκτακτα μέτρα, ἢ τέλος νὰ ἐπιβάλλωσι φόρον ἐπὶ τῆς ναυτιλίας, ὅστις ἐπέφερε τὸν μεταξὺ Βυζαντινῶν καὶ Ῥοδίων πόλεμον. Μεταξὺ τῶν πρώτων μέσων, ἄτινα μετεχειρίσθη ἡ πόλις αὕτη ἵνα ἐξέλθῃ τῶν δυσχερειῶν τούτων, εἶναι ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ χρήσις σιδηροῦ νομίσματος ἵνα διατηρήσῃ τὸ ἀργυροῦν τῆς διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου. Ἐπιτυγοφόρει δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου φέρον τὸ δωρικὸν ὄνομα σιδάρεος, ὡς τὸ ἐκ χαλκοῦ ἐν Ἀθήναις νόμισμα Ἀχαλκεῖον. Ἐπειδὴ ἡ τὸ χαλκὸν καὶ ἄνευ ἀξίας, ὡς λέγει ὁ Ἐκολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους (ἐδόκει δὲ τὸ τῶν Βυζαντίων νόμισμα ἐλάχιστον εἶναι πάντων καὶ φαυλότατον, ἅτε σιδηροῦν ὑπάρχον,) φαίνεται ὅτι ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ πάχεος τινὸς φύλλου σιδήρου τετυπωμένον ἐξ ἑνὸς μόνον μέρους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ